

Vakleerkrachten bewegingsonderwijs vanuit de BRC – update 2025

Margot Keijzer en Wikke van Stam

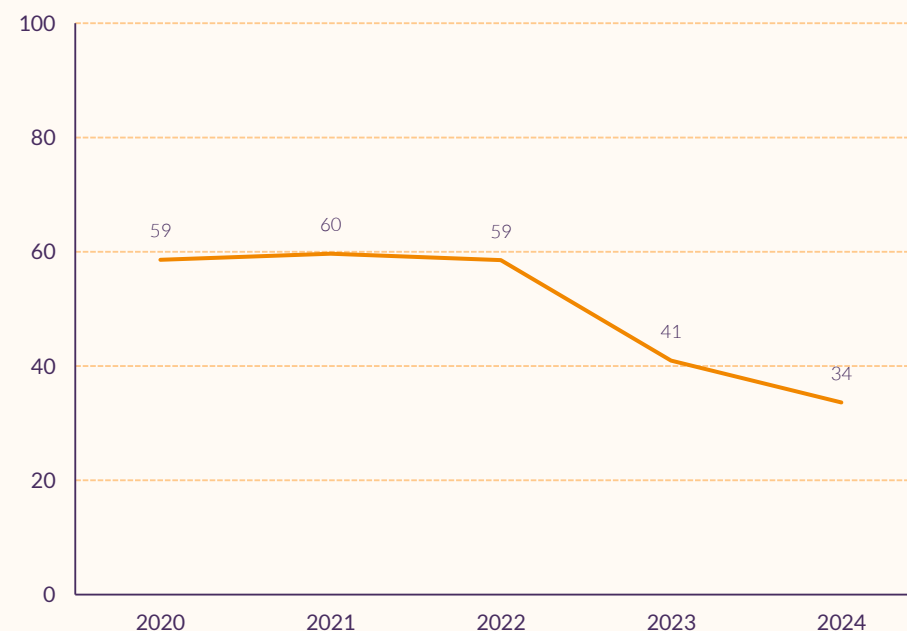
De Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) wordt lokaal op uiteenlopende manieren ingezet. Veel gemeenten hebben de afgelopen jaren ook BRC-functionarissen aangesteld als vakleerkrachten bewegingsonderwijs in het primair onderwijs. Vanaf 1 januari 2027 mag dat niet meer. In dit factsheet laten we zien hoe de afbouw hiervan verloopt en wat dat betekent voor gemeenten en scholen.

In 2024 schetsten we hoe de afbouw van de inzet van vakleerkrachten tot begin 2024 in gemeenten verliep (Kools & van Stam, 2024). In dit factsheet geven we hier een update van.

De gegevens in dit factsheet komen uit de jaarlijkse Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties (Gómez Berns et al., 2025) en uit vragenlijsten onder gemeenteambtenaren sport, BRC-functionarissen en basisschoolleiders (zie [verantwoording](#)). Daarnaast geven we voorbeelden uit een gesprek met een gemeente.

Neem voor meer informatie contact op met [Margot Keijzer](#).

Figuur 1
Aandeel gemeenten dat vakleerkrachten bewegingsonderwijs inzet gefinancierd vanuit de BRC, 2020-2024
(in procenten)



Bron: Monitoren BRC 2020-2024. Bewerking: Mulier Instituut.

Achtergrond

Gemeenten kunnen sinds 2008 functionarissen inzetten met cofinanciering van het Rijk vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). Deze functionarissen verbinden sport of cultuur met minstens één andere sector, zoals het onderwijs. Zo stimuleren ze deelname aan sport en cultuur.

BRC op scholen

Vanaf het begin van de regeling zijn BRC-functionarissen actief binnen het onderwijs. Oorspronkelijk met als doel de verbinding tussen onderwijs, sport en cultuur te versterken en zo bij te dragen aan een rijke leeromgeving. In de loop der jaren is de regeling uitgebreid (Gómez-Berns et al., 2025).

Op dit moment worden BRC-functionarissen op scholen ingezet als vakleerkrachten bewegingsonderwijs in het primair onderwijs of als stimulator van sport en bewegen in de schoolomgeving buiten het bewegingsonderwijs om. In dit laatste geval gaat het bijvoorbeeld om sportaanbod organiseren tijdens pauzes, verbinding leggen met organisaties buiten het onderwijs of bewegend leren introduceren op scholen.

Financiering vakleerkracht bewegingsonderwijs

BRC-functionarissen op scholen worden uit BRC-gelden betaald. Dit houdt in dat het Rijk 40 procent van de kosten denkt. De gemeente of lokale

organisaties zijn verantwoordelijk voor de overige 60 procent. In veel gemeenten die vakleerkrachten bewegingsonderwijs vanuit de BRC inzetten, betalen scholen de lokale financiering (Kools & Van Stam, 2024). Er zijn zes profielen van BRC-functionarissen. Op scholen zijn vaak mensen actief met het profiel combinatiefunctionaris onderwijs.

Vanaf 1 januari 2027 mogen gemeenten en scholen de vakleerkracht bewegingsonderwijs niet meer financieren vanuit de BRC. De inzet van BRC-functionarissen op scholen is vanaf dan alleen nog bedoeld voor aanvullende sport- en beweegstimulering tijdens of na onderwijstijd, boven op de reguliere gymlessen (Sport in de Buurt, 2024). Het bewegingsonderwijs moet vanaf dan volledig vanuit andere financiering betaald worden.

Bewegingsonderwijs in de wet

Sinds het schooljaar 2023/2024 moeten basisscholen minimaal 90 minuten bewegingsonderwijs per week laten geven door een bevoegde vakleerkracht. Dat zijn leerkrachten met een diploma Lichamelijke Opvoeding (hbo-ALO), of met een PABO-diploma en een post-initiële leergang bewegingsonderwijs, of met een zogeheten aantekening J of akte J/S. Groepsleerkrachten zonder deze bevoegdheden mogen alleen bewegingsonderwijs geven aan kleutergroepen (Ministerie van OCW, 2023).

The background of the slide is a blurred photograph of a physical education class. In the foreground, several colorful cones (green, orange, yellow, and blue) are placed on a wooden floor. In the background, a group of children and an adult are visible, some with their arms raised, suggesting an active exercise. A large, white, abstract wavy line curves across the left side of the image, partially obscuring the text.

Huidige inzet BRC-vakleerkrachten bewegingsonderwijs

Aandeel gemeenten met BRC-vakleerkrachten

Daling van inzet

In 2024 zetten 115 gemeenten (34%) BRC-functionarissen in als vakleerkracht bewegingsonderwijs. In totaal was dat 356 fte (figuur 2). Toen eind 2022 bekend werd dat de vakleerkracht per 2027 niet meer vanuit de BRC vergoed mag worden, startte direct een duidelijke daling in aantal gemeenten en aantal fte (figuur 1 en 2).

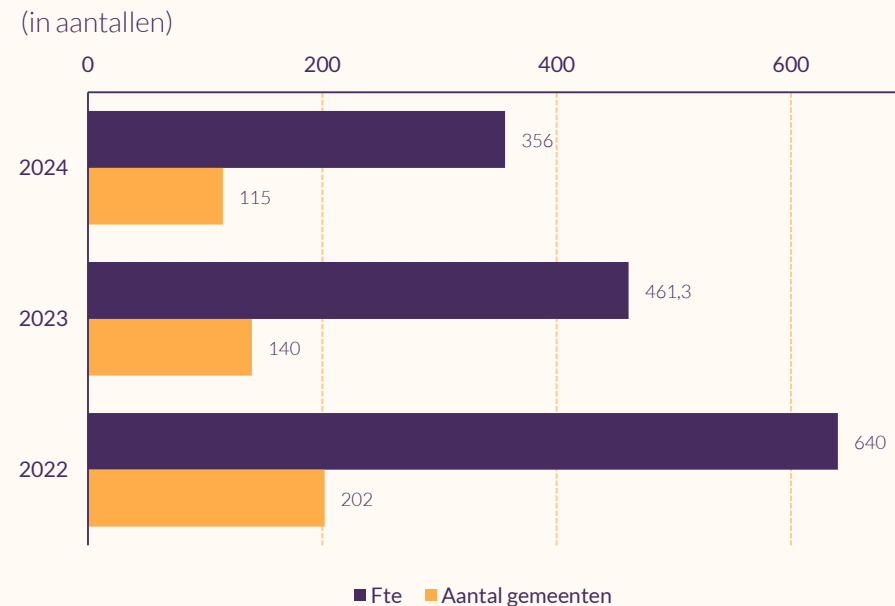
Vooral kleine en middelgrote gemeenten bouwen nu af

Tussen 2023 en 2024 is de inzet van vakleerkrachten vanuit de BRC bij middelgrote (25.000-75.000 inwoners) en kleine gemeenten (minder dan 25.000 inwoners) duidelijk afgenomen. In middelgrote gemeenten van 44 naar 35 procent, in kleine gemeenten van 41 naar 33 procent (niet in figuur).

Bij grote gemeenten (meer dan 75.000 inwoners) is deze daling het afgelopen jaar nauwelijks zichtbaar (35% in 2023, 32% in 2024).

Figuur 2

Aantal fte vakleerkrachten bewegingsonderwijs vanuit de BRC en aantal gemeenten dat daarop inzet, op 31 december 2024 en 2023 en 1 september 2022
(in aantallen)



Bron: Gomez Berns et al. (2025). bewerking: Mulier Instituut.

Verandering binnen gemeenten

Inzet daalt niet overal

Van de gemeenten die in 2024 vakleerkrachten inzetten vanuit de BRC, is de inzet bij ruim een derde (38%) gedaald ten opzichte van 2023 (figuur 3). In bijna de helft van de gemeenten (48%) is de inzet gelijk gebleven. Bij een kleiner deel van de gemeenten (14%) is de inzet zelfs gestegen.

In 2023 was het aandeel gemeenten waar de inzet was gedaald ten opzichte van het jaar ervoor, wat groter dan in 2024 (45%, figuur 3). Maar er waren toen ook veel meer gemeenten die meer inzet hadden dan het jaar ervoor (40%).

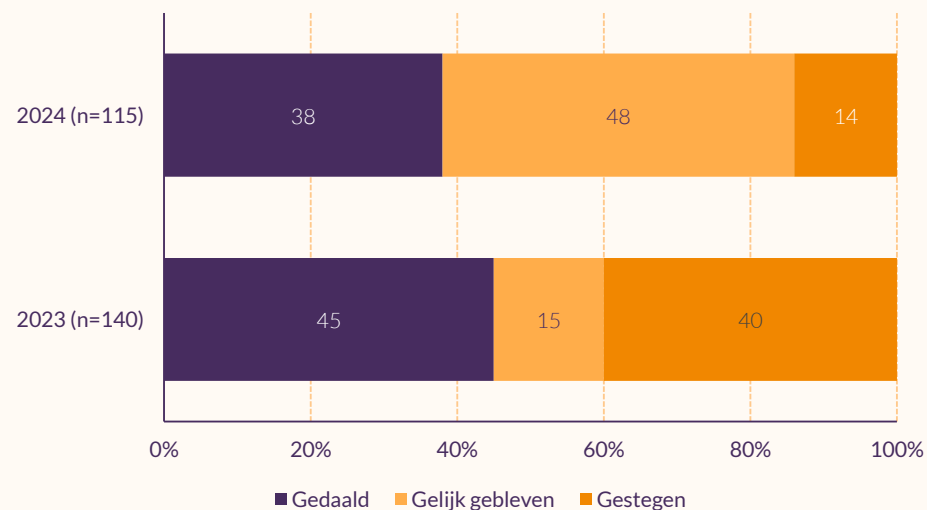
Sommige gemeenten stellen afbouw uit

Er is een algemene trend dat er steeds minder vakleerkrachten bewegingsonderwijs worden aangesteld vanuit de BRC (figuur 1 en 2). Maar bij de gemeenten die nog wél BRC-functionarissen inzetten als vakleerkracht, daalt die inzet dus lang niet altijd. Sommige gemeenten geven aan dat ze de daadwerkelijke afbouw uitstellen tot het schooljaar 2026–2027, maar dat ze nu al wel voorbereidingen treffen.

Figuur 3

Verandering in de inzet in fte van vakleerkrachten tussen 2022/2023 en 2023/2024, uitgesplitst naar de situatie in 2023 en 2024

(in procenten)



Bron: Monitoren BRC 2023 en 2024. Bewerking: Mulier Instituut.

Gevolgen van afbouwen



Gevolgen voor de BRC-inzet (1)

Lokale verschillen

De gevolgen voor scholen en gemeenten verschillen nadat ze de inzet van BRC-vakleerkrachten bewegingsonderwijs hebben afgebouwd. Omdat bewegingsonderwijs een wettelijke taak is, stellen de meeste scholen buiten de BRC om een vakleerkracht bewegingsonderwijs aan. Hoe de BRC vervolgens in de gemeente wordt ingezet, hangt af van de beleidsdoelen van de gemeente.

Gevolgen voor uitvoering BRC

In het rapport uit 2024 (Kools & Van Stam, 2024) beschreven we vier varianten van de situatie rondom de BRC-inzet na afbouw. Het is mogelijk dat gemeenten een combinatie van deze varianten gebruiken. Resultaten uit het huidige onderzoek ondersteunen deze varianten. Daarom herhalen we ze hier kort, met waar mogelijk recente data.

1. Behoud BRC-functionaris op school door cofinanciering onderwijs

In deze variant is er een BRC-functionaris op de scholen actief om te werken aan sportstimulering buiten het bewegingsonderwijs om. Denk aan sportaanbod organiseren tijdens pauzes, verbinding leggen met organisaties buiten het onderwijs of bewegend leren introduceren op scholen.

Deze inzet van de BRC-functionaris wordt voor 40 procent gefinancierd door het Rijk en voor 60 procent door het onderwijs. Een gemeenteambtenaar van een gemeente waar deze variant geldt, geeft aan: *'De combinatiefunctionarissen blijven in dienst van de onderwijsinstelling, maar worden nu volledig als buurtsportcoach ingezet, met cofinanciering van o.a. de onderwijsinstelling.'*

In het onderzoek uit 2024 (Kools & van Stam, 2024) kwam naar voren dat deze variant niet heel vaak voorkomt, omdat scholen hun budgetten inzetten voor andere thema's. Ook in de huidige onderzoeksresultaten zien we dit.

Scholen kunnen of willen de cofinanciering voor de overige BRC-taken niet op zich nemen. Dat heeft gevolgen, bijvoorbeeld voor de verbinding tussen het onderwijs en andere BRC-domeinen, zo zegt deze gemeenteambtenaar: *'De verbinding met het onderwijs zal een stuk minder worden/verdwijnen, omdat scholen geen budget hebben om een buurtsportcoach in te kopen voor andere zaken dan bewegingsonderwijs.'*

Gevolgen voor de BRC-inzet (2)

2. Behoud BRC-functionaris op school door cofinanciering gemeente

Deze tweede variant lijkt op de vorige, met het verschil dat de gemeente de lokale cofinanciering op zich neemt in plaats van de school. Gemeenten zorgen dan vaak dat ze door de inzet van een BRC-functionaris op en rond school gemeentelijke doelen halen. Gemeenten kunnen hier financiering vanuit verschillende beleidsterreinen voor inzetten.

In het onderzoek van vorig jaar beschreven we dat gemeenten dit bijvoorbeeld deden zodat er coördinatie is tussen binnenschoolse en buitenschoolse activiteiten. En dat gemeenten soms een BRC-functionaris op school inzetten voor een breder jeugdgezondheidsprogramma. Middelen waaruit ze de BRC-functionaris dan kunnen financieren, zijn bijvoorbeeld GALA of JOGG.

Een BRC-functionaris kan ook vanuit het werk in de wijk of het welzijnsveld verbinding maken met scholen. In dat geval werkt de BRC-functionaris niet uitsluitend vanuit de school, maar legt die vanuit de werkzaamheden bij andere domeinen (zoals wijk of welzijn) de verbinding met het onderwijs.

3. BRC-functionarissen ingezet op andere domeinen

Als zowel onderwijs als gemeente geen cofinanciering wil betalen voor een BRC-functionaris op scholen, komt de taak van de BRC-functionaris op scholen te vervallen. Soms is de gemeente of een andere lokale organisatie wel bereid de lokale cofinanciering op zich te nemen wanneer de BRC-functionaris wordt ingezet op een ander domein. In dat geval verschuift de focus van de BRC-inzet.

Dit is ook het geval in gemeente X (zie [pagina 10](#)). De ruimte binnen de BRC die ontstaat na de afbouw, benut deze gemeente voor inzet op andere domeinen en doelgroepen, zoals valpreventie en mensen met een beperking.

Wanneer BRC-functionarissen op een ander domein worden ingezet, betekent dit vaak dat er andere expertise nodig is. Een BRC-functionaris die goed kan werken met kinderen, beschikt bijvoorbeeld niet altijd over de kennis die nodig is voor sport en bewegen voor mensen met een beperking. Daarom kan het in deze variant zo zijn dat na de afbouw iemand anders de taken binnen de BRC oppakt.

Gevolgen voor de BRC-inzet (3)

4. Minder gebruik van de BRC in een gemeente

Sommige gemeenten maken minder gebruik van de BRC-regeling doordat ze de vakleerkracht bewegingsonderwijs moesten afbouwen. Dit gebeurt als het onderwijs, de gemeente en andere lokale organisaties allemaal de lokale cofinanciering van de BRC niet op zich kunnen of willen nemen. Een aantal of alle uren voor een BRC-functionaris vervallen dan. De inleg van het Rijk (40% van de kosten van een functionaris) gebruikt de gemeente dan minder of niet.

Deze situatie komt ook naar voren bij enkele van de dit jaar onderzochte gemeenten. Eén gemeente verwoordt het wegvallen van de mogelijkheid om de BRC in te zetten voor een vakleerkracht bewegingsonderwijs als: *‘Omdat er geen middelen meer uit het Rijk beschikbaar worden gesteld, laat de gemeente ook de cofinanciering vervallen.’*

Sinds 2023, het jaar dat gemeenten de vakleerkracht bewegingsonderwijs moesten gaan afbouwen, daalt de totale BRC-inzet licht (Gómez Berns et al., 2025). Of dit gerelateerd is aan de afbouw-eis, is niet zeker.



Voorbeeld gemeente X

Situatie in gemeente X

De afgelopen jaren maakte een deel van de basisscholen in gemeente X gebruik van BRC-financiering om hun vakleerkrachten bewegingsonderwijs te bekostigen. Zij huurden vakleerkrachten bewegingsonderwijs in bij het Sportbedrijf. Vanaf het schooljaar 2025/2026 heeft de gemeente een streep gezet door de BRC-financiering hiervoor en is het aan de scholen zelf om financiering te regelen voor hun vakleerkrachten bewegingsonderwijs.

Het kostte de scholen soms veel moeite, maar uiteindelijk hebben alle scholen in de gemeente op een andere manier financiering gevonden voor de vakleerkracht bewegingsonderwijs. Eén scholenstichting heeft besloten zelf een vakleerkracht in dienst te nemen. Andere huren nog steeds vakleerkrachten van het Sportbedrijf in.

Veel onzekerheid

Een aantal scholen geeft aan dat er nog veel onzekerheid is over de toekomst. De financiën die ze voor dit schooljaar met moeite hebben gevonden, zijn incidenteel. Structurele plannen om een vakleerkracht bewegingsonderwijs op school te houden, zijn er op dit moment nog niet. Daardoor hebben de huidige vakleerkrachten veel zorgen over de toekomst van hun baan.

Die zorgen leefden de afgelopen tijd ook al. Lange tijd was het niet zeker of ze hun baan konden houden en wie hun werkgever zou zijn. In gemeente X is één

vakleerkracht van werkgever gewisseld (van het Sportbedrijf naar een scholenstichting). En verschillende vakleerkrachten die in dienst zijn van het Sportbedrijf, hebben minder lesuren bewegingsonderwijs gekregen en meer andere werkzaamheden bij het Sportbedrijf (zoals taken in de communicatie of bij het begeleiden van stagiairs).

Gevolgen voor andere BRC-taken

Gemeente X richt de BRC wijkgericht in en wil zo alle bewoners in een wijk bereiken. Daarom zette de gemeente altijd al weinig uren in op scholen (behalve de uren voor de vakleerkracht). Nu er ruimte vrijkomt binnen de BRC doordat de vakleerkracht hier wegvalt, zet de gemeente deze dan ook vooral in voor kwetsbare groepen.

Zo wil ze zich meer richten op valpreventie, gaat de buurtsportcoach sportlessen organiseren bij het asielzoekerscentrum en zet de gemeente meer in op sport en bewegen voor mensen met een beperking. De cofinanciering van deze activiteiten ligt voornamelijk bij de gemeente.

Op en rond scholen wordt de BRC nauwelijks meer ingezet. Het Sportbedrijf is wel met de gemeente in gesprek om hier in de toekomst toch iets te blijven doen. Zoals motorische testen voor alle scholen en samenwerking tussen scholen en aanbieders bevorderen.

Gevolgen voor scholen (1)

Gevolgen verschillen per school

Zoals eerder beschreven blijft op de meeste scholen, ook na afbouw vanuit de BRC, een leerkracht actief die het bewegingsonderwijs verzorgt. De reden hiervoor is mede dat het een wettelijke taak van de school is. De gevolgen van het afbouwen van de vakleerkracht bewegingsonderwijs vanuit de BRC verschillen sterk tussen scholen. We beschrijven de meest genoemde gevolgen.

Financiering vakleerkracht

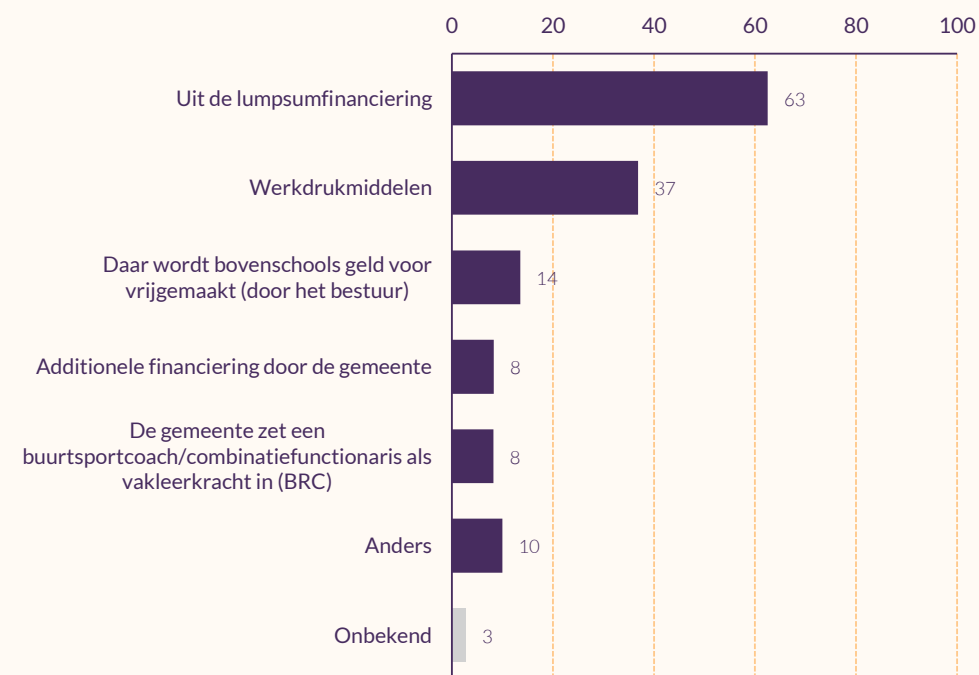
In 2025 (nu de afbouw nog niet overal is afgerond) financiert 63 procent van de ondervraagde scholen vakleerkrachten uit de lumpsumregeling, 37 procent uit werkdrukmiddelen en 14 procent uit bovenschools geld (figuur 3).

Slechts 8 procent doet dat nog vanuit de BRC en moet uiterlijk in 2027 een andere manier vinden. Bijna de helft van deze scholen verwacht dat de school zelf de kosten overneemt (52%). 5 procent verwacht dat de gemeente dit doet (figuur 4).

Figuur 3

Manier van financiering vakleerkrachten bewegingsonderwijs

(in procenten, n=818, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: peiling onder schoolleiders, 2025. Bewerking: Mulier Instituut.

Gevolgen voor scholen (2)

Kwaliteit bewegingsonderwijs

Scholen hebben de wettelijke taak bewegingsonderwijs te verzorgen. Toch verwacht ruim twee derde (69%) van de ondervraagde scholen die nog moeten afbouwen, dat door de BRC-afbouw straks minder vakleerkrachten bewegingsonderwijs op hun school werken (figuur 4). Hoe deze respondenten vakleerkracht hebben geïnterpreteerd, is niet zeker. Bijvoorbeeld alleen leerkrachten met hbo-ALO-achtergrond of ook groepsleerkrachten met een PABO-diploma met aanvulling/aantekening.

Wanneer scholen besluiten groepsleerkrachten (met aanvulling/aantekening bewegingsonderwijs) de gymlessen te laten geven, is dit voor gemeenteambtenaren sport en schoolleiders soms reden tot zorg over de kwaliteit van het bewegingsonderwijs. Een van de ambtenaren geeft als gevolg van de afbouw vanuit de BRC aan: *'Ik verwacht een teruggang in de kwaliteit van het bewegingsonderwijs, omdat niet alle scholen prioriteit geven aan een goede invulling.'*

Deze gemeenten vrezen dat groepsleerkrachten de aandacht en expertise van vakleerkrachten met een ALO-achtergrond niet altijd kunnen opvangen.

Figuur 4

Verwachte gevolgen afname vakleerkrachten bewegingsonderwijs gefinancierd vanuit de BRC, volgens basisschoolleiders

(in procenten, n=57, meerdere antwoorden mogelijk)



Bron: peiling onder schoolleiders, 2025. Bewerking: Mulier Instituut.

Gevolgen voor scholen (3)

Kwaliteit bewegingsonderwijs (vervolg)

Schoolleiders geven ook aan dat er zorgen zijn over de kwaliteit van het bewegingsonderwijs wanneer ze met beperkte financiële middelen keuzes moeten maken over de inzet van vakleerkrachten en het aanbod van gymlessen. Een schoolleider merkt op: *'Uiteindelijk gaat het ten koste van de kwaliteit, de verbinding en de afname van de beschikbare uren gym voor de vakdocent gym. [...] Je kan het geld maar een keer uitgeven. Nu worden er allerlei potjes gevonden en oplossingen bedacht, maar scholen moeten het gewoon met minder financiële middelen doen en maken keuzes.'*

Een gemeenteamttenaar benoemt dat het vooral voor kleinere scholen lastig kan zijn om vakleerkrachten aan te stellen en goed bewegingsonderwijs te verzorgen, omdat die vaak minder budget hebben. Het kan ook verschil maken of een school aangesloten is bij een scholenstichting (zie voorbeeld gemeente X).

Sommige scholen zetten een vakleerkracht slechts deels in, bijvoorbeeld alleen voor toestellessen, terwijl groepsleerkrachten de rest van de gymlessen verzorgen. Andere scholen laten het bewegingsonderwijs alleen nog maar uitvoeren door bevoegde groepsleerkrachten.

Wanneer groepsleerkrachten de taak bewegingsonderwijs erbij krijgen, kan dat ook voor extra werkdruk zorgen, zo schrijft één van de schoolleiders: *'Huidige docenten hebben geen bevoegdheid en moeten de bevoegdheid halen om bewegingsonderwijs te kunnen verzorgen. Docenten hebben hiervoor niet gekozen en er ontstaan kwaliteitsvermindering bewegingsonderwijs. Hoe gaan we dit oplossen?'*

Minder beweegaanbod op scholen

De afbouw heeft voor een deel van de scholen gevolgen voor andere taken die BRC-functionarissen uitvoeren op scholen. Zoals eerder beschreven, vervalt de BRC-inzet op scholen voor taken buiten de gymlessen om als de school en de gemeente de lokale cofinanciering niet op zich nemen.

Het beschikbare geld voor sport en bewegen gaat nu vooral naar de vakleerkracht bewegingsonderwijs. Voor deze functie bestaat namelijk een wettelijke verplichting. Er ontstaat dus een financieringsgat wanneer de BRC-bijdrage wegvalt. Er is dan soms geen geld over voor ander beweegaanbod of beweegstimulering op en rond school.

Gevolgen voor scholen (4)

Minder beweegaanbod op scholen (vervolg)

Een kwart van de ondervraagde scholen (25%) verwacht door de afbouw minder buitenschools sportaanbod op en rond de school (zoals toernooien en clinics). 18 procent verwacht minder andere beweegactiviteiten onder schooltijd (zoals pauzesport). En 8 procent verwacht minder aandacht voor sport/bewegen tijdens de reguliere schooldag (zoals bewegend leren; figuur 4).

Ook BRC-functionarissen en gemeenteambtenaren zien dat er minder tijd en ruimte voor andere werkzaamheden op school komt wanneer scholen en gemeente de financiering niet overnemen. Een ambtenaar geeft aan dat het, wanneer de BRC-taken buiten bewegingsonderwijs wegvallen, ook gevolgen heeft voor hoe sportbeleid kinderen kan bereiken. Dat wordt lastiger.

Verbinding met andere domeinen

Wanneer BRC-functionarissen bij een gemeente of sportbedrijf werken, worden zij vaak breder ingezet en blijven ze via de werkgever verbonden met professionals in andere domeinen (Kools & Van Stam, 2024). Vakleerkrachten kunnen ook in dienst zijn van de school. Dan ligt de focus vaak uitsluitend op het onderwijs en is er meer verbinding met andere leerkrachten op de school.

Door de afbouw vanuit de BRC komen vakleerkrachten soms in dienst van de

school, waar dat eerder bijvoorbeeld het sportbedrijf was. En door minder financiële middelen vallen soms ook taken buiten het geven van gymles om weg. Dat heeft gevolgen voor de samenwerking met andere domeinen, zoals sport en welzijn, en voor de kennisdeling en onderlinge uitwisseling tussen BRC-functionarissen uit verschillende domeinen.

Wanneer een vakleerkracht bewegingsonderwijs bij het onderwijs in dienst is en geen andere taken heeft dan bewegingsonderwijs verzorgen, is de verbinding met andere domeinen vaak minimaal. Een BRC-functionaris verwoordt dit als volgt: *'De verbinding met het onderwijs zal een stuk minder worden/verdwijnen, omdat scholen geen budget hebben om een buurtsportcoach in te kopen voor andere zaken dan bewegingsonderwijs.'*

Scholen kunnen daardoor de verbinding en samenwerking met andere sectoren verliezen of zien afnemen. 22 procent van de scholen verwacht dan ook dat de verbinding en het contact met lokale organisaties na de afbouw afnemen (figuur 4). Ook kan de koppeling tussen binnen- en buitenschoolse activiteiten verwateren, omdat het organiseren van buitenschools aanbod vaak geen expliciet onderdeel van het takenpakket van een vakleerkracht is. Een kwart van de scholen (25%, figuur 4) verwacht dat dit gebeurt.

Gevolgen voor de arbeidsmarkt

Dienstverband

Zoals eerder benoemd vinden de meeste scholen een oplossing om buiten de BRC om een vakleerkracht bewegingsonderwijs aan te stellen. Vakleerkrachten waren in de oude situatie vaak in dienst van de gemeente of een sportbedrijf (Kools & van Stam, 2024). Gemeenten verschillen in hun aanpak voor de nieuwe situatie: in sommige gemeenten komen of blijven vakleerkrachten in dienst van de school. In andere blijven ze in dienst bij een sportbedrijf of welzijnsorganisatie en huren scholen ze in voor bewegingsonderwijs of BRC-taken.

Een gemeente omschrijft hun aanpak in de panelpeilingen van dit jaar als volgt: *‘Er is een afbouwregeling afgesproken met [sportbedrijf] en de scholen. Daardoor werden scholen gestimuleerd om zelf vakleerkrachten in dienst te nemen. Soms lukt dit niet en maken ze nog gebruik van de vakleerkrachten van [sportbedrijf]. Deze moeten ze nu wel voor 95% zelf financieren.’*

Soms verandert de functionaris van werkgever om als vakleerkracht te kunnen blijven werken. Dit zien we bijvoorbeeld in gemeente X, waar een functionaris is overgestapt van het sportbedrijf naar de scholenstichting.

Het kan aantrekkelijker zijn om als vakleerkracht in dienst van het onderwijs te zijn dan te werken als BRC-functionaris (Kools & van Stam, 2024). Het salaris van de cao Onderwijs is namelijk hoger dan dat van cao Sport, en buiten schooltijd (vakanties, weekenden) ben je vrij.

Onzekerheid over baan

De afbouw van de vakleerkracht bewegingsonderwijs vanuit de BRC leidt soms tot zorgen over baanbehoud. Zo beschrijft een BRC-functionaris zijn zorg dat de groepsleerkracht de gymlessen oppakt, omdat de school geen vakleerkracht (meer) kan of wil financieren: *‘Dat ik mijn baan kwijtraak, omdat scholen ervoor kiezen dat de groepsleerkracht weer gymles gaat geven.’*

Voor BRC-functionarissen die uitsluitend als vakleerkracht werken of slechts kleine onderwijstaken hebben naast het geven van gymles, kan dit betekenen dat hun functie komt te vervallen.

Slot

Afbouw ingezet

Er is een duidelijke trend zichtbaar sinds de bekendmaking dat de inzet moet worden afgebouwd: steeds minder vakleerkrachten bewegingsonderwijs vanuit de BRC. Als de huidige ontwikkeling zich voortzet en jaarlijks een vergelijkbaar aantal gemeenten stopt, komt het aantal BRC-vakleerkrachten rond 2027 vrijwel op nul uit.

Maar de inzet van BRC-vakleerkrachten is bij ruim zes op de tien gemeenten (62%) die nog met deze functionarissen werken, niet afgenomen. Dit komt deels doordat sommige gemeenten hun afbouw uitstellen tot het schooljaar 2026-2027, maar zich er nu al wel op voorbereiden.

Taken stoppen of veranderen bij gebrek aan financiering

De afbouw heeft invloed op de uitvoering van de BRC in gemeenten, op de scholen en op de functionarissen zelf. In gemeenten die de BRC-cofinanciering niet kunnen behouden, moeten de BRC-taken op de scholen stoppen. Denk aan beweegactiviteiten op school en verbinding tussen scholen en andere organisaties.

De BRC-inzet die verdwijnt op scholen wanneer er geen cofinanciering meer is, kunnen gemeenten in sommige gevallen inzetten op andere domeinen of doelgroepen buiten het onderwijs. Dit is alleen mogelijk als ze voor die taken wel cofinanciering vinden. Als dat ook niet lukt, zal er minder gebruik worden gemaakt van de BRC.

Zorgen over kwaliteit bewegingsonderwijs en baanperspectief

Zowel gemeenten als schoolleiders maken zich zorgen dat de kwaliteit van het bewegingsonderwijs afneemt. Het is belangrijk hier aandacht voor te houden, zeker nu door de BRC-afbouw mogelijk minder vakleerkrachten met een hbo-ALO-diploma worden ingezet. Naast kwaliteitsverlies kan dit de werkdruk vergroten voor groepsleerkrachten die de gymlessen moeten overnemen of daarvoor hun bevoegdheid moeten halen.

De afbouw heeft ook gevolgen voor de functionarissen zelf. De veranderingen zorgen bij sommigen voor onzekerheid over het voortbestaan van hun functie, de invulling van hun werkzaamheden en veranderingen in werkgeverschap. De onzekerheid over het voortbestaan van de functie komt ook duidelijk naar voren in gesprekken met combinatiefunctionarissen onderwijs. Zij ervaren dit als een belangrijke uitdaging voor de toekomst van het profiel (Bronkhorst et al., 2025).

Bronnen

- Gómez Berns, A., Bronkhorst, P., Wessels, W., & Van Stam, W. (2025). *Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2024*. Mulier Instituut.
- Bronkhorst, P., Derix, N., Keijzer, M., Gómez Berns, A., & Van Stam, W. (2025). *De combinatiefunctionaris onderwijs*. Mulier Instituut.
- Kools, M., & Van Stam, W. (2024). *Vakleerkrachten bewegingsonderwijs: afbouw van de inzet vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties*. Mulier Instituut.
- Ministerie van OCW (2023). *Norm twee (les)uren bewegingsonderwijs*.
- Sport in de Buurt (2024). *Afbouw inzet Brede Regeling Combinatiefuncties voor bewegingsonderwijs. Wat betekent dit voor gemeente en school?*



Onderzoeksmethode

Vragenlijstonderzoek

- Via het BRC-functionarissenpanel hebben we in het voorjaar van 2025 vragen voorgelegd aan BRC-functionarissen over de afbouw van vakleerkrachten en de gevolgen hiervan voor hun werk. In totaal hebben 110 functionarissen de vragenlijst ingevuld, waarvan er 17 (ook) werken als vakleerkracht bewegingsonderwijs.
- Elke vier jaar zetten we een vragenlijst uit onder schoolleiders van basisscholen. In het voorjaar van 2025 hebben we hierin ook vragen opgenomen over de inzet van vakleerkrachten bewegingsonderwijs vanuit de BRC. In totaal hebben 818 basisscholen de vragenlijst ingevuld, waarvan er 57 BRC-functionarissen inzetten als vakleerkracht bewegingsonderwijs.
- Periodiek bevragen we beleidsmedewerkers sport van gemeenten via het gemeentepanel (in samenwerking met VSG). In de peiling van juni 2025 hebben we een aantal vragen gesteld over de afbouw van vakleerkrachten. 160 gemeenten hebben de vragenlijst ingevuld, waarvan er 43 een vakleerkracht bewegingsonderwijs hadden.

Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2024

Jaarlijks vragen we gemeenten die deelnemen aan de BRC naar de stand van zaken. Alle deelnemende gemeenten vullen de verplichte vragenlijst in (342 in 2024). De cijfers over het aantal vakleerkrachten in het bewegingsonderwijs uit deze monitor hebben we meegenomen in dit factsheet. Op die data hebben we aanvullende analyses uitgevoerd.

Interview

Om een voorbeeld te kunnen geven van wat het afbouwen van de vakleerkracht bewegingsonderwijs vanuit de BRC lokaal betekent, hebben we één regioadviseur gesproken.



Contact

Margot Keijzer

m.keijzer@mulierinstituut.nl

Wikke van Stam

w.vanstam@mulierinstituut.nl